

Vydání věci

Věc vydanou nebo odňatou podle § 78 a § 79 tr. ř., lze, pokud jí k dalšímu řízení není třeba a nepřichází v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátit tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata jen jestliže na ni neuplatnil někdo jiný právo o němž není pochyb a není-li zde ani situace, kdy o právu na věc vznikly....

Věc vydanou nebo odňatou podle § 78 a § 79 tr. ř., lze, pokud jí k dalšímu řízení není třeba a nepřichází v úvahu její propadnutí nebo zabrání, vrátit tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata jen jestliže na ni neuplatnil někdo jiný právo o němž není pochyb a není-li zde ani situace, kdy o právu na věc vznikly takové pochybnosti, že není zřejmé, komu je třeba věc vrátit. Neuplatnil-li nikdo jiný právo na vydanou či odňatou věc, vrátí se zásadně tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Věc lze vrátit tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata i tehdy, když není o jeho právu na věc pochyb, přestože na ni uplatnila právo jiná osoba. Věc může být vydána jiné osobě než která ji vydala nebo které byla odňata, pokud o tomto právu není pochyb a právo nesvědčí tomu, kdo věc vydal nebo komu byla odňata. Nelze-li věc vrátit tomu, kdo jí vydal nebo komu byla odňata a nelze ji vydat ani jiné osobě, která na ni uplatnila právo, protože u obou takovýchto osob jsou pochybnosti o jejich právu na věc, věc se uloží do úschovy a osoby, které si na ni činí nárok, se upozorní, aby je uplatnily v řízení ve věcech občanskoprávních.

(Rozsudek Nejvyššího soudu České republiky sp.zn. 4 Tz 72/2002, ze dne 3.12.2002)

Nejvyšší soud České republiky projednal stížnost pro porušení zákona, kterou podal ministr spravedlnosti České republiky ve prospěch obviněné Z. D. - H., proti usnesení státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 7. 6. 2001, sp. zn. KZv 2172/2000, a podle § 268 odst. 2 tr. ř., § 269 odst. 2 tr. ř. a § 270 odst. 1 tr. ř. rozhodl tak, že pravomocným usnesením státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 7. 6. 2001, sp. zn. KZv 2172/2000, a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanoveních § 147 odst. 1, 148 odst. 1 písm. c), § 80 odst. 1 a § 2 odst. 5, (ve znění účinném do 31. 12. 2001), 6 tr. ř. v neprospěch obviněné Z. D. - H. Nejvyšší soud České republiky toto usnesení a usnesení vyšetřovatele Policie České republiky - Obvodního úřadu vyšetřování v Praze 5 ze dne 5. 2. 2001, sp. zn. ČVS: OVS-743/10-81-2000, zrušil, zrušil také další rozhodnutí, na zrušená usnesení obsahově navazující, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu a Městskému soudu v Praze přikázal, aby věc v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl.

Z odůvodnění :

Vyšetřovatel Policie ČR, Obvodní úřad vyšetřování v Praze 5 sdělil Z. D. - H. dne 5. 9. 2000 pod sp. zn. ČVS: OV5-743/10-86-2000 podle § 160 odst. 1 tr. ř. obvinění pro trestný čin podle § 247 odst. 1, odst. 4 tr. zák., jehož se měla dopustit tím, že v době od 20. 11. do 31. 11. 1999, kdy nebyl poškozený S. D. přítomen ve společném bytě, odcizila jeho sbírku obrazů autora F. D. v počtu 26 obrazů v hodnotě cca 15 000 000,- Kč, a tuto odvezla na nezjištěné místo, na opakované výzvy mu odmítla sbírku vydat, přičemž poškozený sbírku shromáždil před uzavřením manželství a měl ji uschovanu v

bytě v P., ve speciálních obalech ve sníženém stropě. Další obvinění bylo pro trestný čin neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák., jehož se měla dopustit tím, že v přesně nezjištěné době od listopadu 1999 do července 2000 odmítala vpustit svého manžela, poškozeného S. D. do společného bytu, kde byl hlášen k trvalému pobytu a byt mu byl přidělen M. m. P., vyměnila vložku od zámku a opakovaně odmítla poškozenému vydat klíč.

Dne 24. 7. 2000 vydal vyšetřovatel Policie ČR, Obvodního úřadu vyšetřování v Praze 5 podle § 79 odst. 1 tr. ř. příkaz k odejmutí 26 obrazů, které jsou přesně specifikovány ve spise na č. l. 10, které obviněná dne 25. 9. 2000 v počtu 12 vydala, jak je zřejmé z protokolu o vydání věci na č. l. 11 spisu.

V průběhu přípravného řízení rozhodl vyšetřovatel Policie České republiky usnesením ze dne 5. 2. 2001, sp. zn. ČVS: OV5-743/10-81-2000, podle § 80 odst. 1 tr. ř. tak, že těchto 12 obrazů vydal poškozenému S. D. s odůvodněním, že jich již k trestnímu řízení není zapotřebí a o právu poškozeného na tyto věci není pochyb.

Proti tomuto usnesení podala obviněná stížnost, o níž usnesením ze dne 7. 6. 2001, sp. zn. KZv 2172/2000 rozhodla státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze tak, že ji podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. zamítla jako nedůvodnou. V odůvodnění tohoto usnesení uvedla, že vyšetřování v trestní věci je v současné době ukončeno a z provedených výsledků svědků je patrné, že obrazy, o které se v předmětném usnesení jedná, byly majetkem poškozeného S. D. v době dávno před uzavřením manželství s obviněnou, přičemž tyto údaje vyplývají zejména z výpovědí svědkyně Ing. J. K., která v letech 1991 - 1993 bydlela s poškozeným ve společné domácnosti. Některé z těchto obrazů s poškozeným sama kupovala za společné peníze. Tato její výpověď koresponduje s výpověďmi ostatních svědků, zejména v konkretizaci děl, která byla svědky u poškozeného v bytě před uzavřením manželství s obviněnou viděna.

Státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze podala Městskému soudu v Praze dne 15. 10. 2001 obžalobu na obviněnou Z. H., dříve D. pro trestné činy krádeže podle § 247 odst. 1, 4 tr. zák. a neoprávněného zásahu do práva k domu, bytu nebo nebytovému prostoru podle § 249a odst. 2 tr. zák., jichž se měla dopustit tím, že

1. v blíže neurčené době od 20. 11. 1999 do 31. 11. 1999 ze společného bytu obývaného s poškozeným S. D., v P., odcizila celkem 24 kusů obrazů od malíře a fotografa F. D., a to fotografii s názvem „Vanitas“, olejotisk „Akt s lebkou“, obrazy „Matka Země“, „Cesta“, „Jin-Jang“, „Cesta k bohu“, „Cesta ke Světlu“, „Správná koncentrace - dosažený stav“, „Buddha“, „Osvobozená duše“, „Akt v auře“, „Láska“, „Tři kopce“, „Svět duše“, „Svítání - zelená vlna“, „Holubice“, „Symboly prázdnoty“, „Akt s drapérií“, „Dívčí akt“, „Ženský akt“, „Buddha“, „Žena - krajina“, „Ukřižování“ a „Mystická krajina“, v celkové hodnotě nejméně 1 815 000,- Kč. Tyto ukryla v bytě svědka A. D. a vyšetřovateli vydala pouze 12 kusů obrazů, zatímco ostatní jsou dosud na nezjištěném místě, čímž způsobila poškozenému S. D. výše uvedenou škodu, neboť ten nabyl sbírku obrazů před uzavřením manželství s obviněnou v září 1997,

2. v blíže nezjištěné době od 29. 11. 1999 do 5. 6. 2000 bránila poškozenému S. D. ve vstupu do bytu tak, že vyměnila vložku od dveří a nepředala mu klíče od bytu.

Městský soud v Praze poté co obžalobu předběžně projednal, rozhodl v neveřejném zasedání

usnesením dne 14. 11. 2001, sp. zn. 49 T 14/2001, podle § 188 odst. 1 písm. c) tr. ř. tak, že trestní stíhání obviněné pro shora uvedené trestné činy zastavil. Toto rozhodnutí nabylo právní moci 20. 11. 2001.

Proti usnesení státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 7. 6. 2001, sp. zn. KZv 2172/2000, podal ministr spravedlnosti stížnost pro porušení zákona ve prospěch obviněné Z. H. a namítal, že citovaným usnesením byl porušen zákon v ustanovení § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. a v řízení, které mu předcházelo v ustanovení § 80 odst. 1 tr. ř. v neprospěch obviněné.

Podle stěžovatele nebyla vůbec zohledněna obhajoba obviněné Z. H. spočívající v tom, že k obrazům již při jejich vydání upozornila na jí uplatňované retenční právo k pohledávce proti jejímu bývalému manželovi ve výši 800 000,- Kč. Žalobu o zaplacení této částky podala obviněná u Obvodního soudu pro Prahu 5 dne 5. 4. 2001, kde je řízení vedeno pod sp. zn. 8 C 167/2001. Jedná se proto o situaci, kdy k zajištěným obrazům jednak uplatnil právo S. D. z titulu práva vlastnického a jednak obviněná Z. H. z titulu práva zadržovacího. V daném případě lze proto mít pochybnosti o právu S. D. na vrácení věci jeho osobě. Věc proto měla být uložena do úschovy až do rozhodnutí orgánů příslušného v řízení ve věcech občanskoprávních. Tím, že vyšetřovatel ani státní zástupkyně nepostupovaly uvedeným způsobem, došlo k porušení zákona.

Závěrem stížnosti pro porušení zákona ministr spravedlnosti navrhl, aby Nejvyšší soud podle § 268 odst. 2 tr. ř. vyslovil porušení zákona v namítaném rozsahu, k němuž došlo napadeným usnesením státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze, a to v neprospěch obviněné Z. H., aby podle § 269 odst. 2 tr. ř. toto usnesení zrušil a dále, aby postupoval podle § 270 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud přezkoumal podle § 267 odst. 3 tr. ř. zákonnost a odůvodněnost těch výroků rozhodnutí, proti nimž byla stížnost pro porušení zákona podána v rozsahu a z důvodů v ní uvedených, jakož i řízení napadené části rozhodnutí předcházející a shledal, že zákon byl porušen.

Ustanovení § 2 odst. 5 tr. ř. (ve znění účinném do 31. 12. 2001), ukládá orgánům činným v trestním řízení povinnost postupovat tak, aby byl zjištěn skutkový stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti, a to v rozsahu, který je nezbytný pro jejich rozhodnutí. Bez návrhu stran objasňují stejně pečlivě okolnosti svědčící ve prospěch i neprospěch obviněného. Orgány činné v trestním řízení podle § 2 odst. 6 tr. ř. jsou povinny hodnotit důkazy podle svého vnitřního přesvědčení, založeného na pečlivém uvážení všech okolností případu jednotlivě i v jejich souhrnu.

Podle § 148 odst. 1 písm. c) tr. ř. nadřízený orgán zamítne stížnost, pokud není důvodná, když podle § 147 odst. 1 tr. ř. při rozhodování o stížnosti přezkoumá jak správnost všech výroků napadeného usnesení, proti nimž může stěžovatel podat stížnost, tak řízení předcházející napadenému usnesení.

Podle § 80 odst. 1 tr. ř. není-li věci, která byla podle § 78 vydána nebo podle § 79 odňata, k dalšímu řízení už třeba a nepřichází-li v úvahu její propadnutí nebo zabránění, vrátí se tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Jestliže na ni uplatňuje právo osoba jiná, vydá se tomu, o jehož právu na věc není pochyb. Při pochybnostech se věc uloží do úschovy a osoba, která si na věc činí nárok, se upozorní, aby jej uplatnila v řízení ve věcech občanskoprávních.

Je třeba konstatovat, že státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze se v napadeném usnesení těmito zákonnými ustanoveními důsledně neřídila, zejména nerespektovala revizní princip vyplývající z ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř., když se zcela ztotožnila se závěry vyšetřovatele ohledně splnění zákonných podmínek § 80 odst. 1 tr. ř. aniž se vypořádala se stížnostními námitkami obviněné Z. H., obsahujícími řadu argumentů, které rozhodnutí vyšetřovatele zpochybňovaly.

Pochybnosti o právu k věci, která byla podle § 78 tr. ř. vydána nebo podle § 79 tr. ř. odňata, ve smyslu § 80 odst. 1 tr. ř., jsou odůvodněny zpravidla tehdy, když právo k takovéto věci uplatňuje další osoba, popř. více osob. Je-li tomu tak, je třeba učinit opatření podle ustanovení věty třetí § 80 odst. 1 tr. ř. o uložení věci do úschovy (viz R. č. 4/2001 Sbírky soudních rozhodnutí). Z ustálené judikatury Nejvyššího soudu vyplývá, že při postupu podle ustanovení § 80 odst. 1 tr. ř. přicházejí v úvahu tři alternativy možného rozhodnutí o věci vydané nebo odňaté podle § 78 a § 79 tr. ř., pokud jí k dalšímu řízení není třeba a nepřichází v úvahu její propadnutí nebo zabránění. Vzájemný vztah těchto alternativ je takový, že se postupně vylučují: věc lze vrátit tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata jen jestliže na ni neuplatnil někdo jiný právo o němž není pochyb a není-li zde ani situace, kdy o právu na věc vznikly takové pochybnosti, že není zřejmé, komu je třeba věc vrátit. Neuplatnil-li nikdo jiný právo na vydanou či odňatou věc, vrátí se zásadně tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata. Přitom věc lze vrátit tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata i tehdy, když není o jeho právu na věc pochyb, přestože na ni uplatnila právo jiná osoba. Podle této druhé alternativy může být tedy věc vydána jiné osobě než která ji vydala nebo které byla odňata, o tomto právu není pochyb a právo nesvědčí tomu, kdo věc vydal nebo komu byla odňata. Uvedené podmínky jsou kumulativní a musejí být splněny všechny zároveň. Třetí alternativa přichází v úvahu v situaci, kdy věc nelze vrátit tomu, kdo ji vydal nebo komu byla odňata, ale nelze ji vydat ani jiné osobě, která na ni uplatnila právo, protože u obou takovýchto osob jsou pochybnosti o jejich právu na věc a ty lze řešit jen tak, že se věc uloží do úschovy a osoby, které si na ni činí nárok, se upozorní, aby je uplatnily v řízení ve věcech občanskoprávních. Podle ustálené soudní praxe jsou pochybnosti o právu k věci v duchu této alternativy dány zpravidla tehdy, když právo uplatňuje další osoba, popř. více osob odlišných od osoby, která věc vydala nebo jí byla odňata, přičemž z důkazů, které byly provedeny, nelze učinit spolehlivý závěr o tom, které z těchto osob má být věc vrácena, resp. pokud právo na věc ani jedné z těchto osob není nepochybné.

Orgány činné v přípravném řízení nikterak nepochybňovaly pohledávkou obviněné Z. H. za S. D. a pokud obviněná uplatnila zadržením obrazů své retenční právo ve smyslu § 151s občanského zákoníku (v tehdy platném znění), došlo při rozhodování o vrácení věci podle § 80 odst. 1 tr. ř. k situaci, kdy právo poškozeného S. D. k vydaným dílům nebylo nepochybné. Nadto obviněná Z. H. výslovně prohlásila, že s vydáním obrazů poškozenému nesouhlasí (č. l. 101).

V daném případě byla vydaná díla od obviněné převzata, právo na ně uplatnili jak poškozený tak obviněná a jejich nároky se tak vzájemně vylučovaly, když nebyly nepochybnými, jak má na mysli ustanovení § 80 odst. 1 tr. ř. věta druhá. Lze tedy uzavřít, že pokud předmětná díla F. D. nebyla uložena do úschovy a poškozený a obviněná nebyli upozorněni na to, aby svůj nárok uplatnili v řízení ve věcech občanskoprávních, došlo tak k porušení zákona ustanovení § 80 odst. 1 tr. ř.

Nejvyšší soud z obsahu trestního spisu zjistil, že vlastnické právo poškozeného k vydaným dílům F. D., alespoň tak jak je doloženo, není nesporné. Vydaná díla č. 1 a č. 12 (číslovaná podle seznamu založeného na č. l. 11 vyšetřovacího spisu) byla dle údajů uvedených v „Soupisu a popisu zcizené sbírky obrazů, grafiky a fotografií F. D.“ dodaného poškozeným společně s trestními oznámeními dne

13. 4. 2000, zakoupena za trvání manželství, a proto je třeba zabývat se otázkou, zda netvořila součást společného jmění manželů D. Rovněž kopie daňových dokladů vystavených A. K. K., G. L., jež jsou založeny ve spise na č. l. 181 a 182 spisu, neuvádějí jednoznačně specifikace nakupovaných děl F. D., a proto je nelze bez dalšího považovat za doklad potvrzující nabytí právě díla č. 3 a 7 poškozeným S. D. před uzavřením manželství. Svědecké výpovědi jsou v identifikaci obrazů nespolehlivé a svědci poukazují na vzájemnou podobnost a opakování motivů u obrazů F. D. (č. l. 155, 156 a 158 spisu). Pro úplnost je nutno poznamenat, že svědecké výpovědi pouze prokazují, že obrazy se nacházely u S. D. Nelze tak na jejich základě dospět k závěru, zda je poškozený vlastnil nebo zda je pouze přechovával za účelem zajištění restaurátorských prací nebo pořízení katalogizačních fotografií apod., jak se rovněž podává ze svědeckých výpovědí.

Pokud státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze 5 za této situace shledala usnesením vyšetřovatele Policie České republiky, Obvodního úřadu vyšetřování v Praze 5 o vydání předmětných děl správným, nedostála důsledně své povinnosti řádně přezkoumat stížností napadené usnesení, jak ji přikazovalo ustanovení § 147 odst. 1 tr. ř.

Za tohoto stavu věci Nejvyšší soud vzhledem k argumentům výše uvedeným vyslovil podle § 268 odst. 2 tr. ř., že usnesením státní zástupkyně Městského státního zastupitelství v Praze ze dne 7. 6. 2001, sp. zn. KZv 2172/2000 a v řízení, které mu předcházelo, byl porušen zákon v ustanovení § 147 odst. 1, 148 odst. 1 písm. c), § 80 odst. 1 a § 2 odst. 5, 6 tr. ř. v neprospěch obviněné Z. H. Podle § 269 odst. 2 tr. ř. poté napadené usnesení zrušil stejně jako usnesení vyšetřovatele Policie České republiky, Obvodního úřadu vyšetřování v Praze 5 ze dne 5. 2. 2001, ČVS: OV5-743/10-81-2000. Dále pak zrušil další rozhodnutí, která na zrušená usnesení obsahově navazují, pokud vzhledem ke změně, k níž došlo zrušením, pozbyla podkladu. Poté věc podle § 270 odst. 1 tr. ř. přikázal Městskému soudu v Praze, aby ji v potřebném rozsahu znovu projednal a rozhodl. Pokud jde o to, že věc byla přikázána jinému orgánu než který učinil napadené rozhodnutí, odráží skutečnost, že mezitím přípravné řízení skončilo a ve věci samé bylo pravomocně meritorně rozhodnuto, a proto je Nejvyšší soud toho názoru, že o věci učiní rozhodnutí orgán, který vydal rozhodnutí meritorní.

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Trestní odpovědnost \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Oběť trestného činu](#)
- [Dohoda o vině a trestu](#)
- [Zajištění nároku poškozeného](#)
- [Práva obviněného \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Vydání příkazu k dodání do výkonu trestu](#)
- [Neoprávněná činnost pro cizí moc](#)
- [Kvalifikace skutku](#)
- [Odnětí věci rozhodujícímu soudci \(exkluzivně pro předplatitele\)](#)
- [Náhradní trest](#)
- [Výkon trestu](#)